

8. ALEKSANDER WIELKI – NOTATKA

1. Macedonia przed Aleksandrem Wielkim

- a) Macedonia była niewielkim krajem na północy Płw. Bałkańskiego
- b) była to **monarchia** – królowie pochodzili z rodu Argeadów. Kolejnych monarchów wybierał lud macedoński. Lud miał prawo sądzić króla za zdradę i pozbawić go władzy. Na dworze nie obowiązywał ceremoniał dworski. Pierwszym władcą historycznym był Perdikas – VIII w. p.n.e
- c) duże znaczenie miała arystokracja, która dzierżyła większość ziemi i tworzyła oddziały konnicy macedońskiej (tzw. towarzysze króla – hetajrowie); klasa średnia tworzyła oddziały piechoty, która walczyła w formacji falangi (piesi towarzysze króla – pedzetajrowie).
- d) Aleksander I (498 – 454 r. p.n.e.) – uznał zwierzchnictwo Persji, utrzymywał dobre stosunki z Atenami. Oddał Grekom duże zasługi podczas wojen grecko – perskich za co Jegoród nazwano Hellenem i pozwolono uczestniczyć w igrzyskach w Olimpii. Macedończycy zafascynowali się wówczas kulturą Grecji.
- c) Archelaos I (413 – 399 r. p.n.e.) – założył stolicę – miasto Pella, zorganizował pierwsze igrzyska ku czci Zeusa i muz w Dion.
- d) Filip II (360/359 – 336 r. p.n.e.)** – zreorganizował system rządów:
 - zakończył lokalne waśnie,
 - przesiedlał ludność na masową skalę,
 - utworzył **korpus paziów** – synowie arystokratów, którzy przygotowywali się do służby państwowej na dworze królewskim; byli zakładnikami króla, który miał gwarancję, że ich rodziny się nie zbuntują,
 - reforma wojskowa:
 - wprowadził dużo tańszą lekkobrojną piechotę
 - uzbroił piechotę w sarisy – 7-o metrowe włócznie
 - zreorganizował falangę – ilość szeregów wzrosła do 16
 - wyposażył armię w maszyny oblężnicze do zdobywania fortyfikacji
 - podboje Filipa II:
 - podbił swoich sąsiadów, m.in. Traków,
 - opanował Chalkydę i Tesalię
 - podbój Grecji 339 – 338 r. p.n.e.
 - ✓ Najsilniejszymi państwami Grecji w drugiej połowie IV w. p.n.e. były Teby i Ateny.
 - ✓ W Atenach przeciwko Filipowi II występował **Demostenes**, który na Zgromadzeniu Ludowym wygłaszał przemówienia ostrzegające przed królem Macedonii, i nawołujące do zaatakowania Macedonii, nazwane **filipikami**.
 - ✓ W 339 r. p.n.e. armia macedońska wkroczyła do Grecji. Wówczas powstał sojusz ateński – tebański.
 - ✓ w **338 r. p.n.e. Filip II pokonał Greków w bitwie pod Cheroneją**
 - ✓ w 337 r. p.n.e. utworzył **Związek Koryncki**, w skład której miały wejść wszystkie poleis greckie. Zostały zobowiązane do respektowania powszechnego pokoju w Grecji i przymierza z Macedonią. Filip II został hegemonem i naczelnym dowódcą wojsk. Związek Koryncki i Macedonia wypowiedziały wojnę Persji by pomścić zniszczenia

świątyni greckich podczas wojen grecko – perskich. Zanim doszło do wyprawy Filip II został zamordowany.

2. Podboje Aleksandra Macedońskiego

a) Aleksander Macedoński był synem Filipa II. Jego nauczycielem był najślawniejszy filozof grecki Arystoteles. Aleksander został królem w 336 r. p.n.e. – miał 20 lat. Poleis greckie starały wykorzystać zmianę na tronie macedońskim i podniosły bunt. Aleksander stłumił go i nakazał zburzyć Teby, a Tebańczyków sprzedał w niewolę. Następnie Młody król chciał spełnić marzenie ojca i pokonać Persję.

b) W 334 r. p.n.e. rozpoczął wyprawę przeciwko Persji (334 – 323 p.n.e.)

Data	Wydarzenie
334 r. p.n.e.	- przeprawa armii do Azji Mniejszej. Armia liczyła 30 – 50 tys. ludzi. - bitwa nad rzeką Granikos – pokonał wojska perskich satrapów i otworzył sobie drogę do opanowania całej Azji Mniejszej, - we frygijskim mieście Gordion przeciął węzeł gordyjski.
333 r. p.n.e.	bitwa pod Issos w Cylicji – pokonał Dariusza III. Wziął do niewoli syna, żonę i matkę króla królów. Skierował się na południe – w kierunku Syrii i Fenicji. Miasta poddawały mu się z wyjątkiem Tyru., który musiał zdobyć. Zajął Egipt. Został przyjęty jako wyzwoliciel, następca faraona i syn boga Amona. Założył miasto Aleksandrię w delcie Nilu i koronował się na faraona.
331 r. p. n.e.	bitwa pod Gaugamelą w Mezopotamii – decydująca bitwa kampanii. Pokonał Dariusza III, który przeżył bitwę lecz został zamordowany przez satrapę Bessosa. Aleksander zajął stolicę w Suzie. Zdobył tam nieprzebrane zasoby złota i srebra, z których kazał wybić monety ze swoim imieniem.
330 r. p.n.e.	Aleksander zdobył Persepolis i spalił pałac Kserksesa w odwecie za spalenie Aten przez tego króla w V w. p.n.e. Aleksander uznał się za spadkobiercę króla królów.
do 327 r. p.n.e.	zdołał wschodnie satrapie Persji i uderzył na Indie. Założył około 70 miast nazwanych od jego imienia Aleksandrią. Na podbitych ziemiach pozostawiał macedońskie załogi i osadników.
326 r. p.n.e.	Mimo zwycięstw postanowił się z nich wycofać – żołnierzy trapiły choroby tropikalne, nie chcieli dłużej walczyć, a sam Aleksander nie spodziewał się tak żąłartego oporu i tak dużego państwa. Powrót zabrał 1,5 roku.
325 – 323 r. p.n.e.	Po powrocie do Suzy poślubił córkę Dariusza III, a swoim oficerom nakazał poślubienie przedstawicielek arystokracji perskiej. Stolicą imperium został Babilon. Aleksander zamierzał podbić Kartaginę i Italię – w tym celu w miastach fenickich nakazał budować wielką flotę. Zmarł w 323 r. p.n.e. na skutek złośliwej gorączki. Miał niecałe 33 lata.

4. Imperium Aleksandra Macedońskiego

a) obszar imperium – państwo graniczyło z Morzem Adriatyckim na zachodzie, rzeką Indus na wschodzie. Sięgało od Kaukazu na północy po południową granicę Egiptu na południu,

b) imperium zamieszkiwały ludy o różnym pochodzeniu etnicznym i mówiące różnymi językami, posiadające różną kulturę,

c) legitymizacja władzy Aleksandra:

- uznał się za kontynuatora Dariusza III i jego mściciela – pomścił śmierć króla skazując na śmierć jego zabójcę,
- ożenił się z córką Dariusza III Roksaną – chciał zaznaczyć, że jest spadkobiercą perskiego króla,

- d) pozostawił na stanowiskach perską arystokrację, wymagając od niej przysięgi wierności; młodzież perską wcielił do armii macedońskiej i ją przeszkolił
- e) pozostawił perski system administracyjny,
- f) przyjął perski ceremoniał dworski,
- g) popierał zawieranie mieszanych małżeństw między macedońskimi i greckimi żołnierzami, a przedstawicielkami arystokracji państwa perskiego. Celem była integracja.
- h) Aleksandra ogłoszono bogiem i rozpoczęto kult jego osoby by scementować państwo.